

Miljövårdsenheten
Torbjörn Rynéus
Tel 023-810 55
Fax 023-811 18
E-post torbjorn.ryneus@w.lst.se

BESLUT

2006-10-04

511-6468-95

Enligt sändlista

Utökning av Österåbergets naturreservat i Orsa kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § i miljöbalken att utöka Österåbergets naturreservat med de delar av fastigheterna Kvarnberg 4:6, 6:2, 6:3 och Orsa Besparingsskog s:1 som framgår av beslutskartan och som slutligen utmärks i terrängen. Därmed utökas reservatet med ca 167 ha till 326 ha. För det befintliga reservatet, som bildades genom beslut 1988 med en utökning 1992, gäller de tidigare besluten.

Länsstyrelsen fastställer också bifogad skötselplan för den långsiktiga skötseln inom den nya utökade delen av reservatet med Länsstyrelsen som naturvårdsförvaltare.

Skälen för beslutet

Beskrivning av området

Genom utökningen av reservatet kommer inte bara själva Österåberget att ingå utan också hela nedre delen av bergssluttningen ända ner till dalbotten och Österån. Det betyder att reservatet inkluderar allt från bergets baksida i väster, över själva bergtoppen, ner genom den branta ohuggna granskogssluttningen, ut över den flackare genomsilade sluttningen med näringsrikt grundvatten och skogspartier avskilda av smala stråk med myr och sumpskog och slutligen de öppna myrvidderna längs Österån. Det är ovanligt att hela den gradienten kan inrymmas inom ett och samma reservat. Höjdnivån varierar från ca 640 m till 455 m.

Utökningsdelen består av 68 ha produktiv skogsmark (41%) och 99 ha myrar (59%). Virkesförrådet fördelar sig i runda tal på 80% gran, 20% tall och 1% löv. I stora delar håller skogen hög naturskogsklass särskilt i södra och norra delen medan vissa centrala partier bär mer spår av skogsbruk. Skogsryggen längst i nordöst innehåller imponerande tallnaturskog särskilt på Besparingskogssidan.

Granskogen varierar från blåbärsgranskog till sumpskog via gräsrika och mer örtrika typer ofta med ett viktigt inslag av kransrams, torta, kärrfibbla och hässlebrodd. Här och där stöter man på riktigt gamla tallar och granar eller björkar, enstaka aspar, sälgar, rönnar och brakved. Ett flertal kryptogamer knutna till gammal skog och död ved har påträffats t ex gräddticka, violmussling, tickmussling, rosenticka, varglav och knottrig blåslav.

Där slutningen blir blötare ersätts skogen av smala öppna myrstråk av rikkärrkaraktär. Här växer tvåblad, strätta, ängsvädd, skavfräken, björnbrodd, tätört, dybladbra och längre ner på kärren ängsnycklar och gräsull. Ner mot Österån börjar de öppna bitvis mycket blöta myrvidderna där man kan träffa på t ex sångsvan, tofsvipa, grönbena, gulärta och kung Karls spira.

I Österån fanns en flottningsdamm, Krokdammen, som var i bruk till 1970. Nu finns det kvar en dammarm längs norra sidan och rester av flottningskojan. Troligen hör också torvgroparna och resterna av en träkonstruktion i myren till flottningsverksamheten. På myrarna längst upp i nordöst finns några kraftiga diken i myren, diken som handgrävdes som AK-arbeten, dvs arbetskraftsarbeten, under 1930-talet.

Internationell klassning

Hela det gamla naturreservatet och skiftet Kvarnberg 6:3 ingår i Natura 2000, som är EU:s nätverk av skyddad natur. Om möjligt bör även resten av utökningen föras in i Natura 2000.

Två skogliga habitat enligt Natura 2000-systemet förekommer vid Österåberget, nämligen västlig taiga och örtrika granskogar samt tre myrhabitat bl a rikkärr.

Övrig klassning

Nästan hela området utgör riksintresse för naturvården. Det gamla reservatet vid Österåberget, som bildades 1988 fanns med redan i den nationella urskogsinventeringen från början av 80-talet. Skyddsvärdet på skiftet Kvarnberg 6:3 uppdagades vid nyckelbiotopsinventeringen och resterande utökning vid Länsstyrelsens rekognosceringar.

Motiv för att bilda naturreservat

Utan att bilda naturreservat är det framför allt skogsbruk och olika hydrologiska ingrepp som skulle kunna hota området naturvården.

Syftet med reservatet

Biologisk mångfald

Syftet med hela Österåbergets naturreservat är, att i linje med det nationella målet om levande skogar och myllrande våtmarker, skydda området från exploatering av negativ betydelse. Det innebär bl a att modernt skogsbruk eller hydrologiska ingrepp inte ryms inom syftet med reservatet.

Friluftsliv

Bevara och underlätta möjligheterna till besök och naturupplevelser i reservatet.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling
- information och underhåll av vandringsstigar genom reservatet

Reservatsföreskrifter för utökningsdelen av reservatet

A. Inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad eller anläggning
2. spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller dämna
3. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd
4. upparbeta dött träd eller vindfälle
5. anlägga mark- eller luftledning
6. framföra motordrivet fordon i terrängen
7. på delen väster om vägen jaga annat än älg, rådjur, räv och hare
8. gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar och lavar

Undantag

Föreskrifterna gäller inte för

- underhåll av vägar och kojor i reservatet
- åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet eller för att tillgodose syftet med reservatet
- punkt A.6 gäller inte för uttransport av älg och andra stora viltarter med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation och inte vid markägarens färd med snöskoter från Kvarnberg till enklaven i reservatet på fastigheten Kvarnberg 6:2

B. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla följande intrång

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor, anläggning och underhåll av leder, slogbodas och andra anläggningar för friluftslivets behov
2. naturvårdsbränning och annan skötsel enligt skötselplanen
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och syftet med reservatet

C. Ordningsföreskrifter

Det är förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon i terrängen
2. gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar eller lavar
3. fånga eller insamla djur
4. göra åverkan på torra träd eller vindfällan

D. Motiv till föreskrifter, övriga undantag mm

A. 1-8

Föreskrifterna för utökningen av reservatet är utformade för att ge största möjliga överensstämmelse med föreskrifterna i det gamla reservatet. Grundtanken är att inom utökningen av reservatet liksom i det gamla reservatet låta skogen utvecklas fritt med så liten påverkan som möjligt. I begreppet fri utveckling ingår möjligheten att genomföra så kallade naturvårdsbränningar, dvs bränning av skog i naturvårdssyfte. Detta är dock knappast aktuellt i detta reservat inom den närmaste tioårsperioden.

Anledningen till att jakten begränsas till 4 arter på den lilla delen av utökningen väster om vägen är att samma regler ska gälla väster om vägen inom hela reservatet. I förhandlingen med markägarna ingick att jakten inte skulle begränsas öster om vägen.

Punkt A. 3 och 4 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till reservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. 1-3 och C. 1-4

Länsstyrelsen har bedömt dessa intrång och ordningsföreskrifter som rimliga mot bakgrund av syftet med reservatet.

Det är t ex inte förbjudet att tälta i reservatet och inte att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken eller bryta torrgrenar från växande träd utan att de skadas. Däremot får man t ex inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, s k lågor.

Ärendets handläggning

Med medel från Naturvårdsverket har marken i området endera bytts in eller blivit föremål för så kallat intrångsavtal med markägaren.

Vid remisshanteringen har alla tillstyrkt reservatet. På förslag från Orsa kommun har en liten gränsändring gjorts längst i söder så att reservatsgränsen följer vägen. I övrigt har några justeringar av föreskrifterna gjorts för att få en bättre överensstämmelse med det gamla reservatet.

Övrigt

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, formulär 6.

Beslutet har fattats av landshövding Ingrid Dahlberg med Torbjörn Rynéus som föredragande. I handläggningen deltog även Inger Friman plan- och beredskapsenheten, Gunilla Garbergs rättsenheten, Jack Zinderland kulturmiljöenheten och Marit Ragnarsson miljövårdsenheten.

Ingrid Dahlberg

Torbjörn Rynéus

Bilagor

Översiktskarta

Beslutskarta

Skötselplan

Överklagningsformulär (till de som får beslutet genom delgivning)

Sändlistan är borttagen i webbversionen

Deltagit

Plan

Rätts

Kultur

Miljö

Miljövårdsenheten
Torbjörn Rynéus
Tel 023-810 55
Fax 023-811 18
torbjorn.ryneus@w.lst.se

Skötselplan för utökningen av Österåbergets naturreservat i Orsa kommun

Innehåll

- Syftet med skyddet av reservatet
- Prioriterade bevarandevärden
- Skötselområden
 1. Skogen
 2. Myrarna
- Friluftsliv
- Uppföljning
- Sammanfattning

Syftet med skyddet av reservatet

Biologisk mångfald

Syftet med hela Österåbergets naturreservat är, att i linje med det nationella målet om levande skogar och myllrande våtmarker, skydda området från exploatering av negativ betydelse. Det innebär bl a att modernt skogsbruk eller hydrologiska ingrepp inte ryms inom syftet med reservatet.

Friluftsliv

Bevara och underlätta möjligheterna till besök och naturupplevelser i reservatet.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling
- information och underhåll av vandringsstigar genom reservatet

Prioriterade bevarandevärden

De viktigaste naturvärdena är knutna till skogens karaktär av grannaturskog där det också ingår vissa delar med tallnaturskog. Även myrarna har höga naturvärden.

Området är också ett intressant utflyktsmål både med tanke på skogens karaktär och vyerna från de naturliga utsiktspunkterna på toppen och där skogs- och myrlandskapet öppnar sig nere vid Österån. Även resterna av flottningsepoken och 30-talets handgrävda AK-diken kan vara tänkvärda inslag i besöket. Området kan utan problem tåla betydligt fler besökare än idag.

Skötselområden

Skötselområde 1, all skogsmark, skog med fri utveckling

Beskrivning av skogen

Skogen domineras av grannaturskogar men även tallnaturskog finns.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Naturskog.

Skötselåtgärder

Fri utveckling som kommer att ytterligare förstärka naturskogskaraktären. Även om brandspår finns har stora delar av skogen brandrefugiekaraktär och bör därför inte brännas som aktiv naturvårdsåtgärd. Skulle naturvårdsbränning ändå aktualiseras bör man i första hand välja den nordsydliga tallskogstryggen i nordöst mellan Österån och Norderängsbäcken.

Skötselområde 2, alla myrområden, våtmarksområden med fri utveckling

Beskrivning av myrarna

Omfattar både flera sluttande rikkärr och större blöta myrvidder ibland med sumpskog.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Inga ytterligare ingrepp i våtmarkerna.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

Friluftsliv

Övergripande mål

Behålla reservatets lättillgänglighet samt informera om dess natur och kulturhistoria.

Stigar och leder

På nersidan om vägen bedöms i nuläget att inga stigar eller leder behöver anläggas.

Information

Aktuell reservatsskylt och reservatsfolder bör tas fram.

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen av reservatet och informationstavlorna.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Beskrivning	Var	Vem	Finans
Komplettering av gränsmålning och vandringsstig	Barmark 01		Delar av reservatet	Entreprenör	Vårdanslag
Infotavla, infobroschyr	År 02			Lst	Vårdanslag
Tillsyn	Löpande		Hela reservatet	Lst	Vårdanslag